

Es Molí Nou

Vilafranca - Juny de 1996 - Any X - N° 106

...I arribà el
"Correllengua".

Unes 100 persones participaren en els actes.

Es Molí Nou

Publicació mensual de
l'Obra Cultural Balear

Depòsit Legal
PM - 336-1986

Edita:

Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Coordina:

Jaume Català

Han col.laborat:

Miquel Barceló
Joan Jaume
Francisca Martí
Magdalena Mayol
Biel Montserrat
Joan Nicolau
Jaume Nigorra
Joan Rigo
Guillem Sansó
Jaume Sansó

Redacció d'Esports:

Guillem Mas
Jaume Vidal
Antoni Sansó

Imprimeix:

GRÀFIQUES SIBA
Enginyer Felicià Fuster, 21
Santa Margalida

**Els articles publicats
en aquesta revista sols
expresen l'opinió dels
seus autors**

Editorial**Una temporada plagada d'èxits
esportius**

És de sapiència popular, que el C.F. Vilafranca, ha ascendit a la Regional Preferent. És un fet més que sabut i a la vegada celebrat en més d'una ocasió. La gran temporada realitzada pels homes den Pep Sansó, ha fet que es proclamessin campions de grup dues jornades abans del fi de campanya, que fos l'equip menys golejat i a la vegada el més golejador. La premsa local ha lloat sempre i en tot moment, la feina feta pel nostre equip. Es pot qualificar la temporada de rodona, ja que a més de l'ascens, s'ha aconseguit consolidar una afició de primera creant fins i tot la Peña Vilafranquera dels Melons Malcarats, fent augmentar el nombre d'espectadors diumenge rere diumenge; tot plegat fa pensar amb una temporada vinent igual de profitosa que la present. Malgrat tot, els nostres grans campions, s'ho mereixen tot; i ara per ara ... a Regional Preferent!

Motiu d'alegria és també l'ascens dels infantils del C.F. Vilafranca. El segon lloc, els ha permès tocar el cel i celebrar com Deu mana aquest merescut ascens. Els jugadors den Domingo, reberen un gran i calorós homenatge per part de la directiva, del primer equip i de l'afició; regalant-lis un clauer amb l'escut del club, commemoratiu d'aquesta gran fita esportiva. S'ha demostrat que tenim un equip plagat de joves valors futbolístics, que han fet possible disfrutar de partits rere partits de bon futbol fet a ca nostra. Emperò, això no ha de quedar aquí, com una simple anècdota; per a poder celebrar aquests aconteixements s'ha de cuidar el planter, per ara, una mica oblidat.

I segueixen les commemoracions festives esportives degudes als èxits vilafranquers, i aquesta vegada de la mà del Tennis Taula del Col·legi "Es Cremat" de Vilafranca. Aquesta secció ha aconseguit uns excel·lents resultats a les final del Campionat Escolar de Mallorca de Tennis Taula, quedant ben clar i llampant el gran nivell demostrat pels joves vilafranquers. A la categoria d'aleví femení, les del nostre poble aconsegueixen els tres primers llocs: el Vilafranca A campió, el Vilafranca B subcampió i en tercer lloc el Vilafranca C. I a la categoria de benjamí mixte, el Vilafranca A quedà subcampió de Mallorca i el Vilafranca B en tercer lloc. És un fet agraiat, que aquest esport hagi arrelat d'una forma tan contundent a Vilafranca i a més, que s'aconsegueixin aquests grans èxits i resultats.

Es Molí Nou

Tot el poble es mou per la llengua

Redacció.-El passat divendres, dia 17 de maig, arribà a Vilafranca procedent de Capdepera la Flama de la Llengua que recorregué, en tres dies i en tres columnes diferents, quasi tots els racons de la nostra illa per demostrar a la gent que viu i treballa en aquesta terra nostra que la llengua Catalana, tot i els importants avanços fets els darrers anys, encara es troba en una situació difícil envers la llengua germana, la castellana. És per això que l'Obra Cultural Balear i els Joves per la Llengua decidiren convocar la segona Diada per la llengua i l'autogovern, perquè encara manquen moltes passes per assolir la implantació de la llengua a cada racó de Mallorca, perquè encara s'ha d'alimentar millor la consciència popular i així acabar d'entendre que les Illes tenim una identitat pròpia i peculiar, que encara no ha estat reconeguda pels estaments oficials.

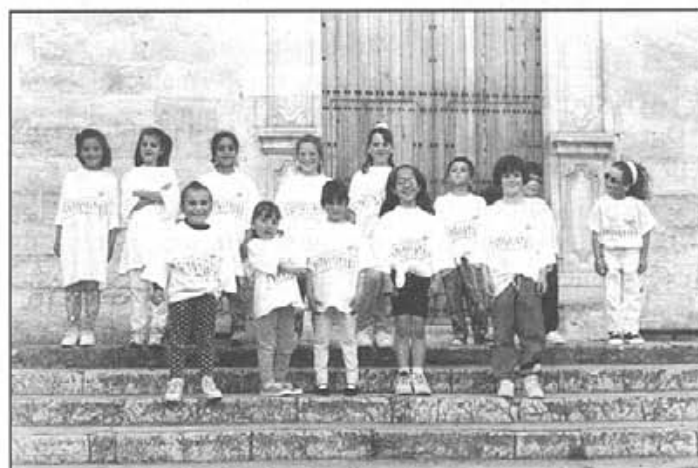
Vilafranca no va voler estar al marge d'aquest gest tan humà com és el de reclamar els nostres propis valors, i la delegació de l'Obra a Vilafranca va fer totes les passes necessàries perquè la nostra gent pogués participar d'aquests actes. El Correllengua havia de passar per Vilafranca el divendres dia 17 a les 19:30 hores. Tot i que era un mal dia i una mala hora per fer un acte d'aquest tipus la gent no dubtà en mostrar el seu suport. Des de tots els àmbits de la nostra petita societat arribaren les ajudes i col·laboracions, principalment des de l'escola pública, passant per treballadors i jovent. La Flama venia de Petra i a l'altura d'"Es Cruce" els primers relleus locals agafaren la Flama.

A l'entrada del poble ja era un bon nombre de gent la que seguia la torxa. En el carrer de l'Església els més majors deixaren el seu protagonisme per donar-lo als més petits que feren arribà la flama a Tomeu Penya qui llegí el Manifest de suport del poble de Vilafranca a la iniciativa. En acabar tots els qui hi foren presents menjaren coca i begueren refrescs per tal de paliar la llarga correguda.

Som Comunitat Històrica. El dissabte dia 18 es feu a la plaça Major de Ciutat un gran mosaic, com a culminació de la II Diada per la Llengua i l'Autogovern començada amb el correllengua, en el

 # Uns 100 vilafranquers participaren dels actes organitzats en motiu de la II Diada per la Llengua i l'Autogovern

 # Tomeu Penya llegí el manifest de suport del poble de Vilafranca al Correllengua i a la II Diada a la plaça de la Vila

que es podia llegir "Som Comunitat Històrica". Des de la Vila partí una representació de 40 persones amb autocar, subvencionat per l'Ajuntament, per topar-se allà amb representants de tota l'escorça social mallorquina hi assistiren, des de el llavors president Cristòfol Soler, passant pel suport d'un Ajuntament de Palma sempre molt recelós a l'hora de participar en aquests tipus d'actes, fins a les associacions sindicals,

empresarials o culturals. Des d'aquí, des de la Delegació de l'Obra Cultural de Vilafranca volem donar l'enhorabona a tota la gent que hi participà, sobretot la vilafranquera, així com també fer un esment especial a l'Obra Cultural de Ciutat que tanta feina a feta perquè aquest projecte pogués arribar a bon port. **Fotos: Joan Jaume**

Pimem presenta el programa d'actuació per a 1996 als comerciants de la Vila

Criteris d'actuació

*La tendència general ha de ser la d'aprofitar i rentabilitzar els medis dels que disposam. Una dispersió d'esforços en campanyes particulars que no permetin el donar suport a totes les iniciatives que es podrien generar de manera individualitzada.

*Es clar que cada un dels pobles té característiques pròpies que fan necessari que, tot i que hi hagi un programa general unificat, es contemplin les actuacions particulars derivades d'aquelles característiques, però l'impuls bàsic i l'organització fonamental de les grans línies d'actuació ha de ser necessàriament unificat.

*L'esforç de l'equip tècnic ha d'anar encaminat a garantir que les grans línies d'actuació cobreixin les necessitats generals d'activitat i presència de tots els pobles. Les iniciatives pròpies de cada poble que, a més de les generals, sigui precís posar en marxa, han de ser assumibles des de el propi esforç de l'estructura associativa de cada poble.

*Es tracta per tant de ser capaços de dissenyar unes línies d'actuació que cobreixin les necessitats generals. Només si aquestes línies d'actuació es queden curtes en algun cas concret o no arriben a integrar les necessitats específiques d'un poble determinat, serà necessari dissenyar programes locals complementaris.

Criteris organitzatius i de coordinació

*Dur endavant CAMPANYES GENERALS UNIFICADES vol dir que, tant en la seva programació com en la seva execució, hi participen els representats dels diferents pobles. Això vol dir que s'ha d'aconseguir un sistema de funcionament participatiu i eficaç. La reunió mensual que mantenim els representants dels diferents pobles, dins el marc de PIMECO, serveix bàsicament per intensificar el coneixement mutu de les persones que estan impulsant els diversos processos associatius, la posada en comú de la problemàtica general que ens afecta a tots i el debat i la informació sobre les grans qüestions que en cada moment es van produint. Però no és l'àmbit adequat per a la coordinació, programació i execució dels programes.

*Es tracta per tant de crear nous àmbits organitzatius que permetin assumir aquests tasques. El nivell de coordinació que pareix més adequat és el de la COMARCA. Les diferents comarques de Mallorca, a més de qüestions de proximitat entre els pobles que les integren, tenen uns reptes propis que permeten una millor unificació i coordinació dels programes, a més de contar, en molts de casos, amb programes específics per a elles de l'Administració Pública (Mancomunitat del Raiguer i del Pla de Mallorca, Objectiu 2 al Raiguer, Objectiu 5-b al Pla de Mallorca, etc) *Així, a més de la reunió mensual de tots els pobles, seria necessari crear les COMISSIONS DE COMARCA, a les que seria bo que hi participassin dos representats de cada poble. La funció

La junta local en una de les seves darreres reunions. Foto: Joan Jaume

de les Comissions de Comarca seria la de coordinar, unificar criteris d'actuació i executar els diferents programes generals.

Programa d'actuacions

*Participació a les fires locals.

*Es tracta d'estar presents amb un Stand propi en representació de l'Associació Local, seguint el criteri de que l'Stand es monti amb l'aportació voluntària dels productes dels associats de la localitat que vulguin participar-hi.

*Participació a les festes locals. Es tracta de que a través de l'Associació Local PIMEM es faci present a les Festes de cada localitat.

*Programa de remodelació dels mercats setmanals.

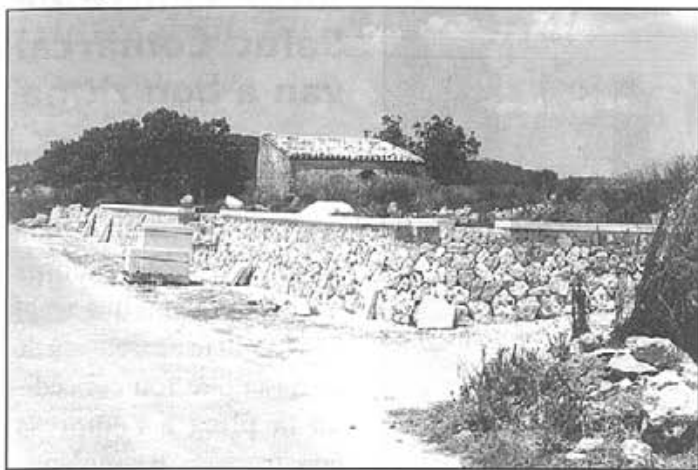
*Programa experimental d'actuacions medi-ambientals. Es tracta d'estudiar conjuntament amb la Fundació Deixalles un Programa de possibles actuacions medi-ambientals amb les sectors de Comerç i de Restauració. Aquest programa podria consistir en una recollida selectiva de cartró i embalatges als Comerços i d'Olis als Restaurants i Bars.

*Programa de conferències i viatges promocionals/formatius: Programa de CONFERENCIES sobre la nova LLEI DE COMERÇ, programa de CONFERENCIES sobre les diverses experiències existents a Mallorca de GRUPS DE COMPRA, COOPERATIVES DE COMPRA I DE COMERCIALITZACIÓ, etc i sobre MEDIS DE PAGAMENT, programa de VIATGES/PROMOCIONALS/FORMATIUS a diverses poblacions Europees amb centres comercials molt específics, programa d'ASSISTÈNCIA A FIRES ESPECIALITZADES.

*Campanyes comercials generals. Per tal de fer possibles aquestes Campanyes Comercials Generals cada una d'elles té que tenir el seu propi PRESSUPOST i TOTES ELLES han de ser duites a terme i organitzades per UN EQUIP ESPECÍFIC DEDICAT EXCLUSIVAMENT A LA SEVA ORGANITZACIÓ.

Efectius de Fodesma milloren els marges de Son Pere Jaume

Els marges de la caseta de Son Pere Jaume s'han tornat refer després que els treballadors de la Mancomunitat fessin uns marges deixant de banda l'estil característic d'aquestes construccions al camp mallorquí i a la muntanya. Han hagut d'esser els efectius de Fodesma, organisme del Consell Insular de Mallorca, i del que n'era consellera la vilafranquera Catalina Bover, els qui han hagut de solventar la manca d'estètica de l'antiga paret. Recordem que la caseta de Son Pere Jaume fou adquirida per l'Ajuntament i que el col·lectiu "Paret Seca" la rehabilità quan estava quasi esbucada i es preten que aquest sigui un nou espai lúdic i de profit pel nostre poble. Foto: Joan Jaume

Torna l'Escola d'Estiu

Un altre cop es duran a terme enguany, en col·laboració amb l'Ajuntament, les activitats de l'Escola d'Estiu.

Excursions, treballs manuals, classes de repàs... seran activitats que realitzaran els nins/es al Col·legi Es Cremat de Vilafranca, durant el mes de Juliol.

Recordam que els monitors de l'Escola d'Estiu acompanyaran i recolliran els que vaguin al curset de natació que organitza l'Ajuntament.

Per a qualsevol altre informació vos podeu dirigir a
- l'Ajuntament
- Maria Galmés, C/ Bonany, 1
telf. 56-02-53

La Sala encara no ha posat solució als pals elèctrics d'alguns carrers

Alguns carrers de la part nord del nostre poble encara no tenen solventat el problema dels pals elèctrics i de telefonia que ocupen part del carrer i que representen un gran perill pels veïnats d'aquell indret i per tots aquells que hi circulen de forma habitual o esporàdica. El regidor de policia, Salvador Barceló, va dir en sessió plenària que s'arreglaria aquest problema donat que ell havia començat els tràmits perquè d'una vegada per totes els pals fossin retirats de la via pública, però que s'havia de tenir paciència perquè la tramitació no era fàcil donats els entrebancs que normalment solen posar Gesa i Telefònica. Fins a la data, i deu fer prop de quatre mesos que ho va dir, encara no s'han retirat els esmentats pals. Aquesta manca d'efectivitat motivà la denúncia per part del portaveu del PP, Antoni Mesquida, al llavors encara anomenat diari "Balears", on el regidor de l'oposició arribà a dir a la periodista d'aquest mitjà "que a Vilafranca s'actua a l'estil del batle de Marbella, Jesús Gil i Gil, perquè l'Ajuntament fa el que vol". Fotos: Joan Jaume.

CLÍNICA DENTAL

Carrer California, 36
Telèfon d'urgències 989 68 13 31
PETRA

Consulta tots els dies a partir de les 19 hores

PREUS ESPECIALS PER LA TERCERA EDAT
Companyies IMECO * PREVIASA * ASISA * SANITAS...

Queda clausurat el segon curs de l'Escola de Música

Antoni Sansó.-El segon curs de l'Escola de Música de Vilafranca ha tornat acabar. El passat deu de juny és clausurava a la claustra del col·legi "Es Cremat", amb una excel·lent interpretació per part dels alumnes d'algunes de les peces practicades durant aquest any, aquest curs que ha comptat amb una inscripció de 50 alumnes repartits entre les cinc assignatures que s'han impartit des del segon d'octubre de l'any passat, data en que començà aquest curs. El fet més destacat podria ser el que deu dels alumnes que l'any passat ja participaren a les classes d'iniciació a la música han començat a conèixer i practicar amb l'instrument escollit.

En els dos anys que ja es porten de formació instrumental, han passat pel centre prop de 90 alumnes destacant entre aquests el gran nombre d'inscrits dels pobles voltants, que s'han decantat per aquest centre donat el bon nivell de les classes i dels professors, i en alguns casos per la

mala gestió de l'escola musical del seu poble o simplement per la inexistència d'aquesta. Així idò, es d'alabar aquesta iniciativa que tengué l'Ajuntament i la tasca que porta a terme la direcció i esperem que el bon fruit que toca treure el plantell de músics locals no estigui molt a sortir. **Fotos: Joan Jaume**

 # 10 dels alumnes que l'any passat participaren a les classes d'iniciació a la música han començat a conèixer i practicar amb l'instrument escollit

Les obres del futur Centre de Salut Comarcal van a bon ritme

Si el bon ritme que duen les obres del futur Centre de Salut no pateixen cap tipus de contratemps s'acabaran abans que acabi l'any, com ja s'assenyalà de seguida que fou concedida la plica a l'empresa constructora Promocions Ullaró, S.L.

Amb les noves obres, que tenen un cost total de catorce milions i mitg, el centre tindrà una sala de cures amb major espai, es farà una nova entrada d'urgències, dues noves cambres pel metge i ATS que estiguin de guàrdia així com una nova sala d'estar per aquests, una sala de reunions, un magatzem i un bany.

Així idò, l'antiga estructura només quedarà afectada a la part oest, quedant totalment intacte l'actual sala d'espera, consultori i infermeria, seccions que normalment són més emprades pels usuaris vilafranquers durant l'horari de consulta. **Foto: Joan Jaume**

La nova carretera es cobra la primera víctima

Redacció.- A l'hora de tancar aquest número ens arribava la trista notícia de la mort de Jaume Sitges Moragues, de 82 anys d'edat. Jaume Sitges va perdre la vida quan anava per creuar la carretera a l'altura de "Sa

Creveta", concretament davant la tenda de na Francisca. Un Opel Corsa topà fortament contra el seu cos, fet que deixà en và tots els esforços de l'UVI que arribà al lloc dels fets ràpidament.

Gloses

Gloses d'en Biel Montserrat

Si l'abril acaba brusquòs
l'anyada es despara,
que flurida es prepara
per ésser un maig hermòs.

Revenisses i rovelles
fan un camp groc i vermell,
poc profit que tenim d'elles
esquitxar ùnic remei.

S'arbre dur tanta verdor
que l'anyada es segura,
bona fruita i madura
casi és massa sagor.

En les flors de primavera
s'acosta un bon estiu,
es cantar dels aucells diu
ombra d'arbre verdadera.

Sentirem cantar els puputs
estones de molt de sol,
de vetllada el mussol
que pareix que diuen «juc».

També canta el rossinyol
que ja cerca les cireres,
les quatre figues primeres
que sa mèrlera les vol.

Bon viure els de fora-vila
i els sutrots del mal camí,

sa lluna i sa nit tranquil·la
i l'hermòs cant del (xebet-li).

Sa pura dematinada
sa natura quin detall,
en que fresca i afinada
dona gust sentir un gall.

El senyor de Son Conill
diu vull una paret guapa,
que no hi trobi cap rata
un forat per entrar-hi.

Té una pedra agrevossa
que s'adoba malament,
molta feina i esment
i una mirada fabulosa.

L'amo de Son Ben-dinat
diu que té una lloca plena,
a catorze per dotzena
jo sempre he estat sortat.

És senyor dels Calderes
va comprar un ase vermell,
perquè causa massa doblers
demana qualche consell.

A la fira de Sineu
enguany hi faltaran ases,
en sobren a moltes cases
i a devora jo un que seu.

POLÍTICA

En sa boda preparada
en Pujol ja s'ha casat,
sa corda molt ben fermada
que té un nuu a cada cap.

Amb el vasc i el canari
que miren si esta estirada,
li diran qualche putada
a prendre que es necessari.

Tenen el que es mareixen
si no fan les coses bé,
uns riuen i uns pateixen
i es creure es mal de fer.

De davant passar a sa cola
a pocs les sol agradar,
«dobermans» a sa moncloa
que es volen cabussar.

Bon pastor i català
el ca menjarà cadena,
abeurat i panxa plena
tendra més mal mossegar.

Seria bo mossegas
a nes que més ho mareixen,
ja saben que no ho coneixen
un avís per si un cas.

Botella, tanta botella
alçar es colço es perillòs,
si es tap no es rabios
casi buida que en faim d'ella.

Ho seràn mal de trobar
vestits que li venguin bé,
serà capaç de fer
el que ningú pot pensar.

Sentir-se tant es paper
es molt trist i poc de riure,
troba que no és molt honrats
sense malícia
llàstima tornen vells.

Ha d'estalviar doblers
almenys dos-cents mil milions,
amb molts fàcils solucions
rebaixant-se a ells primers.

Sentirem dir moltes coses
sense casi, faran por,
a l'hospital de Manacor
també en vorem de grosses.

En venen molts cap aquí
cercant feina i menjar,
no crec que cap mallorquí
se'n vagi de cap allà.

Mallorca pels mallorquins
em de xerrar el mallorquí,
els que no xerrin així
molestin aquí dedins.

Gloses d'en Jaume Nigorra

Per salvar el fill, mor sa mare
sense sebre lo que serà
si en la vida viurà
serà net o tendrà tara.

Per voler matar la cabra
no varen tenir cabridet,
per salvar un tros de paret
hagueren de matar s'arbre.

A jo me varen demanar
si s'arbre aferreteria,
i jo sense cap mania
vaig dir que me pareixia
q'un pi tan gros no sol ferrar.

No és estrany aquest destí
perquè ja era massa gros,
si de les rels lleven un tros
no pot arrelar aquest pi.

Ombra, no en farà mai més
i no hi podran estar els vellets
som aquestes velles parets
que com jo, molts vilafranquers.

Si cap pi ver voleu sembrar
en tenc uns quans de petits,
basta que fassau foradets
allà on els heu de posar,
i si els em voleu pagar
valen uns quans doblerets.
Ah! si sembrau qualche pinet

jo el vos regalaré
i quan per allà passaré
al manco me'n recordaré
que pel poble he fet un poquet.

Si n'hi sembrau cap de pi
quan farà s'ombra molt grossa
tendré un peu dins sa fossa
o ja no seré per aquí.

Lo que puc dir una cosa
que s'ha mort molt a poc a poc:
i lo que no està al seu lloc
o estorba o fa nosa.

La mort del Pi

Quan l'amo agrena cap a ca seva...

Biel Mascaró

El lector convindrà amb mi, que la forçada dimissió de l'ara ex-president del Govern Balear, Cristòfol Soler, fou una sorpresa sobradament majúscula per a tothom. Alguns membres de l'executiva popular, declararen no saber-ne res i a més a més que tot aquest trull els hi agafava en fora de joc; ningú se'n podia avenir i alguns d'ells mateixos no s'explicaven aquest fet. Però el fet és què, ens trobam amb un nou president, Jaume Mates, i que si fa no fa, és el tercer president en menys d'un any. La crisi popular sembla un fet irrevocable. Les raons són ben evidents. El nou programa puntualitzat per Soler, semblava no haver agradat a certs dirigents populars. Al pur estil de la màfia siciliana, en Soler fou cesat; la ganivetada pedacera provenia de les mans de Gabriel Cañellas, de Juan Verger i des de, com no, de Madrid. Tot això per defensar els seus propis interessos. S'ha demostrat un vegada més, que l'amo en Biel, encara és qui remena les cireres del poal del PP-balear. El canyellisme és com una herba que mai mor.

La barroera excusa de la política lingüística, és tan sols una columna de fum per tapar, interessos bruts dels qui ja sabem. Sabem que sempre existirà gent amb diàrrhea mental com Joaquín Cotoner o Carlos Cañellas que encara dubtaran sobre si el mallorquí és un dialecte del català, i per tant català, o no; però no ens enganem, estan condemnats a l'estinció. És com si es pregonàs als quatre vents que la terra és quadrada, i ningú els hi fa cas i únicament en treuen la rialla dels espectadors. Tampoc estaven d'acord amb la política medi-ambiental;

ells tenen el somni de veure la Badia de Ciutat, Es Trenc, S'Estalella, Ses Salines d'Eivissa, ... tot ben encimentat. Si volen construir-se un xaletet o una urbanització ho han de poder fer sense cap mania ninguna. Tampoc els interessa un síndic de comptes, si un dia volen fotre mà al calaix, no hi ha d'haver-hi ningú que s'ho impedeixi. No cal dialogar amb els agents socials, tot s'arregla al pur estil amo de possessió. L'amo comanda i els altres creuen.

El més trist de tot és que ha caigut un home demòcrata cent per cent, amb un programa progressista que defensava el diàleg, la nostra terra, llengua i cultura, els nostres paratges i indrets més estimats, ... I el més penós de l'assumpte: que alguns

que se'ls donen de vius han escoltat una veu errada. Una veu que està implicada en casos de corrupció i que en aquests moments està processada en dos casos. Si aquesta és una veu a escoltar ... per ventura i realment, els beneïts s'han mesclat amb els vius.

I ara ens trobam en què tornam a començar de zero. No sabem què volen aquesta gent de nosaltres. Però el que si sabem, és que nosaltres no tenim cap culpa de què ells no s'entenguin i sobretot; que per interessos propis ens ho fotin tot. Així es demostra que aquesta gent defensa el que és nostre, el bé comú. Primer va la seva butxaca i llavors els altres. O millor dit: venguin els doblers d'on venguin, perquè el cas és que en venguin.

L'Orquestra Simfònica ja ha presentat el programa de la temporada 96/97

El conseller de Cultura, Educació i Esports, Bartomeu Rotger i Amengual, president de la Junta Directiva de la Fundació Pública de les Balears per a la Música, acompanyat de la vicepresidenta Carme Feliu, regidora de Cultura de l'Ajuntament de Palma, i del vicepresident Damià Pons, president de la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca, varen presentar la memòria d'activitats de 1995 d'aquesta entitat i la programació de la temporada 1996/97 de l'Orquestra Simfònica de Balears «Ciutat de Palma».

Pel que fa a la programació de la temporada vinent, cal destacar el concert d'homenatge a Joan M. Thomàs i a Manuel de Falla, que tindrà lloc el dia 31 de maig a l'Auditori de Palma. L'Orquestra Simfònica, acompanyada per la Coral de la Universitat de les Illes Balears interpretarà obres ambdós artistes. El director

convidat és Luis Remartínez.

Com a prolongació de la temporada d'abonament, la Fundació Pública de les Balears per a la música ha organitzat per primera vegada el Festival de Beethoven, que es durà a terme al castell de Bellver, del 7 al 16 de juliol. Al llarg d'aquests concerts s'oferirà l'Integral per a Piano i orquestra de Beethoven, interpretada per pianistes solistes de les Balears. Per a l'any 1997 es preveu organitzar, al mateix castell de Bellver, el Festival Bach, dedicat íntegrament a l'obra d'aquest compositor.

La programació de la temporada d'abonament 1996/97 tindrà con a eix principal les simfonies de Brahms, amb l'actuació de figures de relleu, com Maurice André, mestre de la trompeta, vinculat a Mallorca, on resideix temporalment, Salvatore Accardo, considerat un dels millors violinistes, el pianista rus Bashkirov, o l'alemany Karl Leister, clarinetista de reconeguda fama, i directors com Odón Alonso, Salvador Mas, Ros Marbà o W. Stiefel.

Es Molí Ecològic

A Vilafranca no només es xerra sinó que es fa

Francesca Martí

A d'altres articles ja he comentat la importància de reduir la quantitat de fems que produïm, degut al seu impacte ambiental, i la importància de la recollida selectiva, i del paper que té la gent en aquesta. El present article és per aquesta gent que amb el seu petit esforç fa que Vilafranca sigui un dels pobles que recolleix més vidre i paper de l'illa.

A l'any 1995 el poble de Vilafranca va dur al punt Verd 22.346 Kg. de paper i 20.787 Kg. de vidre; quantitats prou importants per felicitar-mos i donar-mos coratge per seguir endavant, especialment ara que estan intentant posar en marxa la incineradora és de vital importància demostrar als nostres governants que el reciclatge, es possi en marxa o no, no depen de la nostra participació (que fins ara era un dels motius que es donaren perquè no es possas en marxa) sino de que ells fomentin la infraestructura i empreses de reciclatge, donat que esteim demostrant que la recollida selectiva és possible, que hi participam i que esteim disposats a fer el petit esforç de dur els fems al punt Verd.

Observant les gràfiques i fent contes enguany ja hem reciclat més paper i vidre que l'any passat. Aquestes dades m'han alegrat tant i m'han fet sentir tan orgullosa del meu poble que des d'aquestes pàgines vos voldria donar coratge perquè

seguissiu duent tots els fems que pogueu al punt Verd i així col·laborar amb la conservació del nostre medi ambient. No tan sols no hem de voler les cendres a Son Nuviet sinó que tampoc hem de voler fer fems!!!

Som un dels pobles que recicla més dins la Mancomunitat del Pla (si miram el Kg. de fems duits al punt Verd per habitant). Només he volgut fer referència a la Mancomunitat del Pla perquè l'eliminació dels fems se fa conjuntament. Aquest esforç s'hauria de veure compensat d'alguna manera. Això ho varem trobar també el grup majoritari del nostre Ajuntament i va presentar una moció en el ple de dia 1 de juny de 1996 on es proposava que l'Ajuntament fes les passes pertinents perquè el Consell Insular i la Mancomunitat del Pla (que són els òrgans que tenen la competència de la recollida de fems) adoptin les mesures oportunes a efectes de que cada Ajuntament pagui pels fems produïts i no una taxa uniforme per cada poble, que és el que s'està fent ara.

Aquesta proposta és prou justificada. Actualment pagam un rebut d'unes d'unes 3.000 pessetes i l'Ajuntament n'hi afageix unes 2.000 més, i així a la Mancomunitat del Pla n'hi arriben unes 5.000 pts de cada casa de Vilafranca. Però això canviaria amb la posta en marxa de la incineradora, establint-se unes noves taxes

#Actualment pagam un rebut d'unes d'unes 3.000 pessetes i l'Ajuntament n'hi afageix unes 2.000 més, i així a la Mancomunitat del Pla n'hi arriben unes 5.000 pts de cada casa de Vilafranca. Però això canviaria amb la posta en marxa de la incineradora, establint-se unes noves taxes i cada casa hauria de pagar unes 13.300 pts cada any".

i cada casa hauria de pagar unes 13.300 pts de cada any.

El que s'ha fet fins ara és que a la Mancomunitat es reparteixen es total de fems de tots els pobles més o manco per habitatns i així en treu el preu que s'ha de pagar a cada poble, però no és te gens en compte si aquest poble produeix més o menys fems o si participen en la recollida selectiva. Pel que una manera de que els nostres pobles rebuts fossin més barats seria que es pesassin els fems que s'en duen de Vilafranca, i només pagar per aquests. Es ben clar que fent-ho així noltros ens veuriem beneficiats ja que som un dels

POBLES	Kgs. de paper i cartó recollits	Kgs. de vidre recollits	Total de fems separat	Kgs. recollits per habitant
ALGAIDA	4.372	8.537	12.909	4,1
ARIANY	1.380	2.243	3.623	4,2
COSTITX	2.785	6.692	9.477	11,7
LLORET	935	3.900	4.835	5,9
LLUBÍ	2.245	28.124	30.369	15,4
MARIA	3.047	15.837	18.884	11
MONTUIRI	4.681	11.590	16.271	7,7
MURO	10.906	12.771	23.677	4
PETRA	4.755	7.962	12.717	4,8
SA POBLA	21.336	15.014	36.350	3,6
PORRERES	6.761	14.040	20.801	4,8
SANT JOAN	5.618	12.327	17.945	10,8
STA. EUGÈNIA	5.691	23.387	29.078	31,7
STA. MARGALIDA	11.701	25.411	37.112	7,5
SENCELLES	2.478	29.925	32.403	19,6
SINEU	3.352	15.730	19.082	7,4
VILAFRANCA	6.211	26.760	32.971	15,2

*Les dades son referides fins a l'abril de 1996

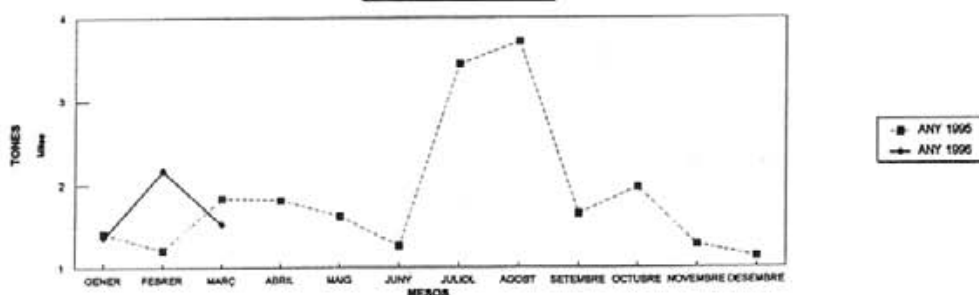
pobles que més coses duim al punt Verd pel que no hauriem de pagar per aquests kgs. que duim a reciclar. L'any passat varen deixar de produir 43.133kg de fems i enguany ja n'hem duit a reciclar 32.971.

Abans he felicitat al poble per la seva participació en aquesta temàtica, però també vull felicitar al grup de govern de l'Ajuntament i donar-li coratge perquè faci tot el que pugui i que aquesta proposta tenguí un bon fi.

Agraïments a Tomeu Mascaró, regidor de medi ambient, que m'ha felicitat tota la informació per fer aquest article.

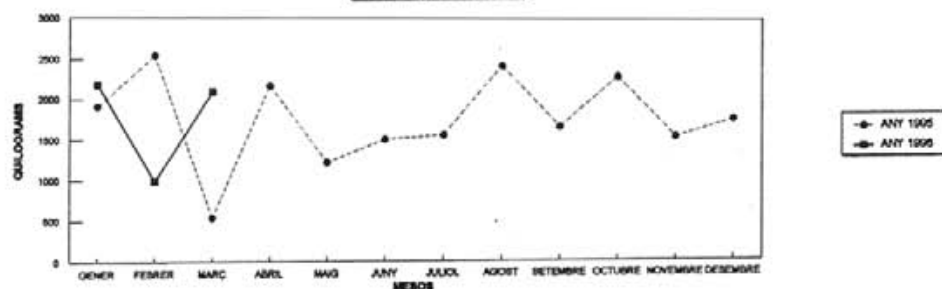
PAPER I CARTÓ

VILAFRANCA

VIDRE

VILAFRANCA

Decret que regula els controls veterinaris i zootècnics aplicables a l'entrada i sortida d'animals vius i productes en l'àmbit de la CAIB

A proposta de la Conselleria d'Agricultura i Pesca el Consell de Govern ha aprovat el decret que regula els controls veterinaris i zootècnics aplicables al moviment d'entrada i sortida d'animals vius i productes en l'àmbit de la CAIB. Amb les campanyes d'erradicació i lluita contra les malalties dels animals, que s'han duit a terme des de fa dotze anys, s'ha aconseguit un grau de sanejament òptim. Per tant, la Conselleria d'Agricultura ha dictat aquesta normativa que vol garantir la salut pública i la sanitat animal. La Direcció general de Producció i Indústries Agràries serà el departament que realitzarà el control dels intercanvis nacionals i intracomunitaris d'animals vius i productes, a excepció dels moviments dels animals de companyia, sense caràcter comercial.

El decret regula els requisits que han de complir els intercanvis d'animals vius i productes de Balears. Pel que

fa a l'intercanvi nacional han de presentar un bon estat higiènic-sanitari, complir la normativa sanitària i de l'explotació de destinació, registre de procedència i la identificació. Sobre la documentació que s'exigeix figuren la documentació sanitària i zootècnica, la Guia d'Origen i Sanitat Pecuària i Guia Sanitària Interprovincial.

Per altra banda, la Conselleria d'Agricultura controlarà les explotacions, fires i mercats, centres de reagrupació autoritzats per comprovar que els animals i productes destinats a l'intercanvi reuneixen els requisits reglamentaris.

En relació als animals vius i productes que entren a la CAIB, els serveis veterinaris podran realitzar visites d'inspecció a l'explotació, comprovar la documentació sanitària i la identificació. També podran controlar les partides d'animals i productes,

així com els mitjans de transport tant en trànsit com en la seva destinació, quan hi hagi indicis d'infracció. A més podran recollir mostres quan siguin sospitoses d'irregularitats.

El decret també contempla les obligacions específiques dels destinataris com són les explotacions, centres i organismes registrats, els escorxadors autoritzats, els mercats de bestiar i centres de reagrupació, i finalment, els comerciants registrats i autoritzats, que no estan sotmesos al control veterinari oficial de manera regular.

Pel que fa a les obligacions comunes dels destinataris, el decret fixa que amb una antelació mínima de 48 hores s'ha de comunicar a la Conselleria l'arribada d'animals i productes a Balears. Les obligacions de les companyies que transportin animals vius i productes amb destinació a Balears, hauran de comunicar l'arribada al servei

de ramaderia en el termini de 24 hores, i especificaran lloc d'embarcament i desembarcament, contingut de l'expedició, nombre d'animals, etc. La Conselleria d'Agricultura i Pesca podrà adoptar les mesures previstes de control que contempla la normativa comunitària, inclosa la declaració de quarantena d'animals. També seran considerades sospitoses de malaltia les partides d'animals i productes que es transportin sense documentació sanitària o incorrecta o sense identificació.

Finalment, en el decret es parla de la creació del registre oficial d'expedidors i destinataris d'animals i vius i productes. En aquest registre s'hauran d'inscriure les persones físiques o jurídiques que vulguin realitzar activitats d'intercanvi i també apuntaran en el seu llibre de registre tots els lliuraments d'animals vius i productes que estaran a disposició dels serveis sanitaris de la Conselleria.

Breu Gincama sociolingüística pels carrers de Vilafranca (3ª part)

Antoni Riera

Tot i la bona intenció normalitzadora d'aquest veïnat, és obligació esmentar un aspecte lingüístic que demostra la subordinació de la nostra llengua.

«Gual permanent» és un exemple claríssim d'interferència lèxica. Molts de catalanoparlants d'aquestes illes troben estrany el terme i, segurament, es demanen d'on surt. L'explicació és molt senzilla: el català tradueix literalment el mot espanyol «vado» (ètim immediat), d'aquesta traducció simultània, en surt gual. D'això, en diuen un calc lèxic.

Una solució al plagi podria ser eliminar el terme gual i el senyal quedaria així: SORTIDA DE VEHICLES PERMANENT»

«Ceda el paso» és, lingüísticament, un barbarisme èxic (tenint present que ens referim a un objecte determinat, un disc, i no a una oració o expressió). És a dir, un parlant diu un «ceda el paso» igual que diu un «telé-

fono» un «semaforo»... Els senyals en català solen posar «cediu el pas» (traducció literal de l'espanyol). Ara bé, cal advertir que a la llengua parlada de Vilafranca, supòs que a altres indrets passa el mateix, l'expressió «cedir el pas» és emprada, però amb un sentit més material. Equival a donar pas, transferir un permís de pas per una via, generalment un camí. Posem per cas que un veí necessita un pas per poder accedir a un bocí de terra, allò que sol fer és demanar pas al veïnat el qual, si va de bones, no s'hi negarà. Si haguéssim de fer el disc en «versió

vilafranquera» ben segur que hi hauríem de posar: «deixau-los passar».

LA o SA: qüestió de poder. «Sa Residència» il·lustra la magnificència i la mallorquinitat dels «nostros» governants: tot molt gros, tot molt «nostro». Curiosament, els mitjans de comunicació d'aquestes Illes també practiquen aquest esport (hipòtetic titular: SA RESIDÈNCIA, ÚLTIMO VESTIGIO DE LA MALLORCA QUE SE NOS VA). «No s'apleguen que no s'assemblin».

Cal advertir, però, que la consciència del Govern (PP) juga amb un doble sentit: el topònim d'un lloc popular, destinat al poble, ha d'anar acompanyat d'article salat.

El nom de les més altes institucions (El Parlament, La Comunitat Autònoma, l'Ajuntament, La Caixa «Sa Nostra»...) han de portar article estàndard. Ja tenim la Seu plena d'ous.

La meua hipòtesi del fenomen: les nostres autoritats tenen dins el cervell allò que explicava Pere D'Alcantarà Peña fa un segle.

«El mallorquí per cada género en té dos: EL y Es, La y Sa, y li serveixen per donar á conèixer amb s'article qu'aplica la importància, magnitud ó valiment del substantiu qu'acompanya.

Deym, per exemple: El cel quant volem significar el firmament o la gloria, y Es cel quant mos referim á un celràs o cel pintat. Deym El Rey, La Reyna, per anomenar aquesta elevada autoritat y si d'una carta d'una festa no deym mes que Es rey d'espases o bastos y sa Reyna des ball. Deym també El Papa

«Sa Residència» il·lustra la magnificència i la mallorquinitat dels «nostros»

governants: tot molt gros, tot molt «nostro».

Curiosament, els mitjans de comunicació d'aquestes Illes també practiquen aquest esport (hipòtetic titular: SA RESIDÈNCIA, ÚLTIMO VESTIGIO DE LA MALLORCA QUE SE NOS VA). «No s'apleguen que no s'assemblin».

y el Bisbe y solament Es rector y es Vicari. Per la mateixa raó deym La Seu, la Mar, la mort y la vida, l'infern y El Purgatori, etc. y sols deym sa taula, sa cadira, s'homo, sa dóna, es jermà y sa germana, etc.

Els misatges d'una possessió sòls donan aquest article principal a l'Amo y a ningú pus.»
(MASSOT I MUNTANER :1985,195)

Tres retrets:

1.- El mot «aigo» no surt a cap diccionari, per tant cal considerar-lo: una errada ortogràfica. Sociolingüísticament, demostra el poc respecte vers la llengua estàndard i l'aferissada lluita pel folklorisme mallorquí.

2.- L'informe sobre toponímia de les Illes Balears aconsella la grafia de l'article en minúscula. Això aconsella canviar la tipografia del rètol: tot en minúscula.

3.- Segons l'esmentat informe, la forma d'es no és correcta, les solucions més escaients són: as, des i pes.

Raons per les quals hom posa «SE VENDE»:

- 1.- Desconeixença de la llengua catalana.
- 2.- Prejudici lingüístic:
- 3.- Infravaloració de la llengua.

Vestigis de temps passat, però malauradament, encara n'hi ha que, talment esperits, tornen al món terrenal. Un exemple: tothom sembla estar d'acord, teòricament, que Vilafranca és Vilafranca i res pus. Ara bé, a la pràctica, encara hi ha persones i, més grotesc, institucions que fluctuen. Sense cercar molt, fa un temps en aquesta revista, hi va sortir un anunci del Consell de Mallorca que deia amb lletres ben grosses; BIBLIOTECA MUNICIPAL DE VILAFRANCA DE BONANY.

L'escola: primera porta d'entrada de l'espanyolització i de l'espanyol. Darrera

aquestes barreres els infants de Vilafranca deixaven el territori del patoll i entraven al regnat de la «llengua patria».

Jo, encara, en sóc testimoni. Urgències + Urgencias: Bilingüisme = Colonialisme Casa Cuartel de la Guardia Civil = Colonialisme (Atenció! L'Autoritat de l'ordre públic parla espanyol)

Vull aprofitar aquest espai per esmentar un fenomen que, tot i que per ventura només són manies meves, es pot observar a la parla. La qüestió fa referència a l'ús de la contracció de ca(casa) més els articles es o en (cas, can).

Les generacions més majors utilitzen aquestes contraccions sistemàticament per esmentar un lloc propietat de X o residència de X. En canvi, els més joves abandonen el can i el cas pel nom que hi ha inscrit damunt el cartell. No oblidem que aquests saben llegir i dels altres, molts no en saben. Vegem-ne una sèrie d'exemples:

Parla una **persona de més de 50 anys** i una persona de 18 anys:

Vénc de cas metge.

Vénc de s'ambulatori.

Vénc de ca n'Estevet.

Vénc de S'Esquix.

Vénc de cas barber.

Vénc de sa barberia.

Vénc de ca na Margalida.

Vénc de Spar.

Vénc de ca s'apotecari.

Vénc de sa farmàcia.

Aquest fenomen pot tenir, almanco, dues explicacions:

1.- El rètol té molta força captivadora i sedueix la memòria dels més joves.

2.- Que Déu sap. Tal volta sigui una conseqüència de la societat «moderna» que ho despersonalitza tot i dóna més valor a la vista que a l'oïda (cultura àudio-visual)

ÚS EMBLEMÀTIC DE LA LLENGUA

La denominació del comerç en català (ex. Cafè Ca'n Ros*) i la informació funcional en espanyol (ex. «bocadillos», «tapas variadas» etc.). Explicació: l'espanyol és «llengua de comunicació» «llengua internacional»...

#" L'Escola: primera porta d'entrada de l'espanyolització i de l'espanyol. Darrera aquestes barreres els infants de Vilafranca deixaven el territori del patoll i entraven al regnat de la "llengua patria". Jo, encara, en sóc testimoni".

Vénc de can Gorrió.

Vénc d'Es Niu.

Vénc de cas carter.

Vénc de correus.

«... des d'un punt de vista lingüístic l'adjectiu «internacional» no pot tenir cap validesa... Una llengua és una llengua i només arriba a ser internacional a causa d'una expansió colonitzadora, amb un exèrcit fent d'ambaixador o amb l'espasa damoclea de la seva amenaça. Potser, també, gràcies a l'esquer d'una modernització que és venuda als anomenats pobles primitius per convertir-los en consumidor de l'empori imperial.» (TUSON; 1988:92)
(*) La forma Ca'n no és correcta. Les formes correctes són: can Ros i ca n'Andreu

Més ús emblemàtic. Aquest cop la situació es capgira: es retol del comerç en espanyol (PESCADOS SANSÓ) i la informació apareix en les dues llengües (PESCADOS i HORARI). Alguns parlen de llatinització i, segons com ho mirem, podem parlar de criollització (combinació d'elements lingüístics vernacles amb elements externs).

Darrera cada un d'aquests rètols hi ha una tipologia de madona (les botigues tenen madona i els cafès tenen amo) i una tipologia de comerç. Vegem-

ne una sèrie de diferències: **Madona del "supermercado"** i Madona de la botiga.

-Tracte «sec» envers el públic: poc xerradora.

-Tracte «obert» vers al públic: molt xerradora.

-Neguitosa, prima i jove

-Tranquil·la, no gaire magra

-Amb intencions imperialistes, juga al monopoli.

-Única intenció: supervivència.

-Impregnada per la supèrbia.

-Impregnada pel «m'en fot» major.

Tipus de comerç:

-Monopolista, gran i estructurat.

-Petit, especialitzat i sense intencions de creixement.

-Situat a la carretera: clientela interna i de pas.

-Situat dins el poble: clientela, bàsicament, interna.

-Internacionalista (supermarket).

-«Intranacionalista» (botiga).

-Impregnat pels prejudicis: com més ens entendran més vendrem.

-Impregnat per la necessitat comunicativa de les persones: lloc de conversa.

-Enlluernat pels doblers i pel model capitalista nord-americà.

-Enlluernat per les notícies diàries que circulen pel poble.

-Despersonalitzat.

-Personalitzat.

Sóc conscient que tot aquest llistat pot ser producte de l'atzar, però, no podem negar que només es tipus de rètol ja il·lustra, prou bé, les intencions comercials de les dues botigues.

«Justament el gran perill que tots tenim al davant

és d'ésser ofegats en una uniformitat capitalista mundial a l'estil nord-americà. Ens adonem com en els últims decennis els desastres del progrés consumista nord-americà han anat conquistant un país europeu rera l'altre... En realitat sabem que la diversitat lingüística és l'estat natural de les coses: amb l'augment d'éssers humans capaços de parlar, automàticament, augmentaven també les llengües en aquest planeta.» (SETGMANN, 1988:40)

Sociolingüísticament, la diferència entre aquests dos asseguradors només és externa, aparent; car les dues entitats descarten el català de la paperassa interna.

«Són molts els qui dins la nostra societat tenen poder per decidir si les factures del seu negoci es fan en català, són força els qui signen contractes mercantils o escriptures notariales i no es preocupen de fer-ho en català; sovint aquestes persones que tant pregonen el seu infinit amor a la terra catalana quan fan etiquetes, o publicitat, s'obliden del símbol més estimat dels catalans i es converteixen en simples sucursalistes lingüístics. El seu despatx, el seu obrador,

el seu taller, la seva fàbrica, la seva oficina, etc., no és el temple on s'escriu la llengua catalana, òl per què demostrant tant d'amor al símbol material s'obliden en la seva vida professional de la llengua catalana? Doncs, ben senzill, l'ús de la bandera els reporta beneficis, i la utilització de la llengua catalana amb normalitat, i espontàniament, els representaria sacrificis, entrebancs i inconvenients que el seu catalanisme light no pot superar, i cauen en la contradicció de col·laboracionisme botifler. Heus ací el drama de Catalunya. Fins que la nostra catalanitat no es deixi de mesurar per símbols de drap, o colors inerts, i anem tots plegats a convenir que per amidar el grau de catalanitat dels ciutadans no cal res més que l'ús que es faci de la llengua catalana en la nostra vida quotidiana, no haurem avançat en res més que en la hipocresia de la política emblemàtica sense tocar res de fons, ni modificar hàbits que només porten al nostre sotmetiment nacional". (FERRER i GIRONÈS; 1990, 146-147)

 # "(...); sovint aquestes persones que tant pregonen el seu infinit amor a la terra catalana quan fan etiquetes o publicitat, s'obliden del símbol més estimat dels catalans i es converteixen en simples sucursalistes lingüístics "

Per si usau els USA

Andreu Salom i Mir

Sovint, quan pensam en Amèrica, tenim la tendència de centrar-nos principalment en el gran espai que ha arribat a ocupar la colonització anglosaxona en aquelles terres. Tot endinsant-nos un poc en la història, la independència de les colònies que conformaran els anomenats Estats Units d'Amèrica és considerat com un succés revolucionari en els principis (sobirania popular, separació de poders, responsabilitat dels governants, llibertat religiosa, política i de premsa, igualtat natural dels homes, etc.). Malgrat tot, l'abast d'aquests principis hauria de resultar aviat força discutit.

El progressiu menysteniment dels ideals de la revolució i el naixent expansionisme de la nova nació fou contestat per il·lustres representants de l'esquerra liberal, entre els quals Henry D. Thoreau, que cridà a la desobediència civil (anys a venir seria una de les claus fonamentals que inspiraria a M. Gandhi la seva resistència activa no-violenta). Afrimà, el pensador nord-americà, que la democràcia comença on comença la desobediència i que sense individus disposats a cercar sempre el que és just mai no es podrà assolir una societat democràtica.

La gran expansió cap a les terres de l'Oest (les grans companyies ferroviàries en foren una peça clau), amb les subsegüents cessions gratuïtes de terres per part de la república americana, féu que una veritable multitud ocupàs progressivament els territoris indis, la qual cosa provocà el desplaçament sistemàtic dels indígenes i llur progressiva extinció. És prou coneguda la imatge distorsionada que el cinema via Hollywood ens ha donat de la guerra continuada i genocida contra els indis (els grans «westerns» fordians, amb John Wayne de protagonista principal, n'esdevingueren un instrument eficaçíssim). Haurem d'esperar a la dècada dels setanta, amb films com *Petit gran home*, d'Arthur Penn, per trobar documents visuals mínimament aclaridors en aquest sentit.

D'altra banda, la gran allau immigratòria (entre 1840 i 1860 hi entraren 25 milions de persones) provocà aviat tensions socials. Manta vegades d'actitud dels successius governs «yankees» fou pregonament onerosa envers dels immigrants. Vet ací que sovintejarem contra aquests els assassinats i execucions (considerades, en justícia, com a crímens d'Estat). Casos com el del dirigent obrer, compositor de cançons revolucionàries i cantant d'origen suec.

Joe Hill (precursor dels cantants crítics i inconformistes, com Woody Guthrie i Pete Seeger), afusellat pel seu prestigi i combativitat el 1915, o dels dos anarquistes italians Sacco i Vanzetti, executats, com Hill, per llurs idees (1927), són prou eloqüents. Talment com passà en el cinema respecte al genocidi indi, els anys setanta veren la «rehabilitació» de tots tres, (la justícia del Poder i els poder de la justícia). El cinema europeu

s'hi interessa, i se'n realitzaren dues magnífiques pel·lícules: *Joe Hill*, de Bo Widerberg, i *Sacco e Vanzetti*, de Giuliano Montaldo. Joan Baez -ningú millor que ella- compongué i interpretà les cançons principals dels dos films.

Quan, a l'acabament de la II Guerra Mundial, comença l'anomenada «Guerra Freda», pocs nord-americans podien preveure l'abast i les serioses conseqüències internes d'aquesta nova etapa. Després de Roosevelt, l'estigma més gran no fou esser nazi, sinó comunista, etiqueta aplicada a tots els dissidents, a tots els qui començaven a llucar que «el gran somni americà» podia convertir-se fàcilment en un horrible malson. El senador republicà Joseph R. McCarthy, des del 1947 president del comitè d'activitats antinord-americanes, va ser l'organitzador de la campanya anticomunista que, durant gairebé deu anys, ingabilità i condemnà a l'ostracisme nombrosos polítics, escriptors, científics i artistes (els noms dels quals eren apuntats en les tristament famoses llistes negres). Com a fet més ignominiós d'aquesta cacera de bruixes cal destacar l'execució (1951) dels esposos Rosenberg. Les protestes internacionals, com en ocasions anteriors, no foren gens escoltades.

Però, justament, la Nordamericana blanca i

#"Després de Roosevelt, l'estigma més gran no fou esser nazi, sinó comunista, etiqueta aplicada a tots els dissidents, a tots els qui començaven a llucar que «el gran somni americà» podia convertir-se fàcilment en un horrible malson"

anglosaxona no s'ocupà -no s'ocupa- únicament dels comunistes, sinó també dels negres i els xicanos, dels insubmissos i els pacifistes, dels crítics i els inconformistes, dels rodamons i els lumpenproletaris, etc. No és estrany que sigui la pàtria dels betatniks (aquells joves existencialistes dels anys 50 que fugien permanentment, retratats per Jack Kerouac en *On the road*), del moviment hippy i els utopistes d'una Arcàdia feliç en una societat d'opulència. I, encara, de la guerra del Vietnam, amb totes les seves conseqüències, i de la lluita pels drets civils i polítics de les minories racials. Tot plegat ens remet al profund desencant per l'*American Way of life* i a la vindicació dels esperits lliures i les causes justes.

Com cercar feina

Aquest mes continuarem els passos a fer a l'hora de cercar feina xerrant de l'autopresentació. L'autopresentació consisteix a oferir-te directament a una empresa sense que hi hagi hagut prèviament cap oferta de feina.

Fes una selecció d'empreses on podries o t'agradaria treballar segons la teva formació o que en un moment determinat consideris que poden interessar-se pel teu servei. Per això pots consultar les pàgines grogues de la Guia Telefònica, publicacions especialitzades en determinats sectors de l'activitat empresarial on es publiquen diversos anuncis d'empreses, també pots aprofitar els anuncis d'ofertes d'ocupació a la premsa per l'adreça de les empreses. Amb això podràs aconseguir: eliminar la competència i entrar en el fitxer de l'empresa per quan necessitin algú amb el teu perfil professional. L'autopresentació es pot realitzar de tres maneres:

Per telèfon: Abans de cridar, convé que t'informis sobre les característiques de l'empresa, quins llocs de feina ofereix i a qui adreçar-te, al/la director/a, cap de personal, etc. Parlant per telèfon, ja sigui amb el/la secretari/ària com amb el/la cap de personal, convé preparar bolígraf i paper per tal d'anotar la informació que et proporcionaran.

Per xerrar amb la persona que ens interessi, has de salvar l'obstacle del/de la secretari/ària, captar la seva atenció explicant-li que has de parlar amb el seu/la seva cap per un assumpte relacionat amb l'empresa. Mai no direm que és un tema personal i tampoc no convé deixar el nostre nom ni el telèfon, sinó dir que ja tornarem a cridar.

Personalment: Una qualitat necessària per poder-ho fer és saber vendre't: mostrant seguretat, no només a nivell per-

sonal sinó també laboral. Hauràs d'analitzar on pots arribar.

Has de tenir en compte que, quan no et coneixen, la teva imatge pot condicionar les primeres impressions de l'altra gent. Per tant és recomenable controlar aquest aspecte per tal de no provocar impressions dolentes o negatives.

La tàctica que s'ha de seguir serà molt semblant a la que es realitza per telèfon: informar-te sobre l'empresa, els/les responsables de personal i si és possible dur alguna idea preconcebuda de què és el que pots oferir a l'empresa. Finalment acomiada't cordialment i si cal, havent concertat una entrevista o deixant-li el teu currículum.

Per carta: Adreçada al departament de personal o a l'atenció del seu responsable o l'atenció de la persona encarregada de personal. A la

carta xerra de la seva empresa, de la teva experiència i informació, anuncia el teu interès de concertar una pròxima entrevista i acomiada't cordialment. Adjunta el teu currículum vitae.

Per a qualsevol consulta que vulguis fer sobre temes d'orientació laboral i recerca de feina pots dirigir-te a la Mancomunitat Pla de Mallorca. Servei de Promoció Econòmica del carrer Hospital, 28 de Petra o telefonar al 83.04.41 on t'atendrem gustosament i amb la professionalitat que el tema requereix. Aquest article està elaborat a partir de la «Guia d'Ocupació» editada per la Direcció General de Joventut, Menors i Família Conselleria de Governació i la Guia d'Orientació Laboral «Cerques Feina?» editada per l'Ajuntament de Palma.

El plaer de beure Merlot de Santa Catarina

Francesc Grimalt

El cep Merlot és la principal varietat utilitzada al St. Émilion (França), només amb aquesta petita informació, no cal afegir gaire més coses per averiguar que es tracta d'una varietat extraordinària, com també ho són els vins que s'obtenen en aquesta zona bordalesa.

Fa uns deu anys, les bodegues de Santa Catarina plantaren aquesta varietat a Son Eloi, finca de la seva propietat que es troba al terme de Sencelles, obtenint-ne un bon resultat, com així ho demostra el seu monovarietal de Merlot. Tot i que el cep presenta dificultats de quallat, com també es demostrava en el seu sistema originari, es pot dir que s'ha adaptat bé a la nostra illa.

La vinificació del Merlot en qüestió s'ha realitzat al terme d'Andratx, on Santa Catarina té les instal·lacions necessàries per a l'elaboració dels seus vins, dirigides per Francesc Fibla (enòleg) i Josep Seguí (bodeguer).

Aquest vi de Merlot ha estat durant nou mesos en bóta de roure americà i dos anys i mig en ampolla, té un color robí amb

reflexos teula. En nas ens presenta un interessant ventall d'aromes dels quals destacarem els afruitats (grosselles, albercoc), els tocs d'espícies (pebre verd i canyella) i els de tabac, vainilla i fumats, que delaten la bona criança. En boca és fresc, amb un contingut de glicerina que li dóna sensació avellutada i una càrrega de tanins equilibrada, que dóna un final en boca net i complex.

En definitiva, Santa Catarina ha sabut aprofitar els bons resultats que dóna aquest cep, tant al seu lloc

d'origen com en els diferents llocs on ha estat implantat.

Aquest vi recomanat pot acompanyar des d'uns caragols a un conill amb ceba, passant pels clàssics embotits i formatges, i recordant que és fantàstic amb una porcella rostida.

El preu del vi és d'unes 700 pessetes.

L'adreça de les bodegues de Santa Catarina és: Cra. Andratx-Es Capdellà, Km 4, si estau interessats en visitar-les, telefonau al 10 54 13.

Esports

Els campions a l'aigua

Redacció d'Esports.- El C.F. Vilafranca, aconseguí l'objectiu que es proposà a principi de temporada. L'ascens, semblava ja anunciat, quan es començava la segona volta del campionat. L'equip vilafranquer, ha aconseguit guanyar-se els múltiples elogis que lis han destinat absolutament tots els periòdics locals de les nostres illes, entorn el seu sistema de joc, la feina realitzada durant tota la temporada i per la preparació tècnica de l'equip. No seria gaire intel·ligent, afirmar que aquest ascens no ha estat gens merescut. Un equip que ha lluitat de valent des del mes de setembre fins el maig, que s'ha proclamat campió dues jornades abans del fi de temporada, i ésser els més golejadors i els menys golejats de la Primera Regional; simplement, no s'aconsegueix cada dia. L'enhorabona final, és ben evident a qui va dirigida: a la directiva i al cos tècnic per la gran planificació de la temporada, als jugadors pel gran paper realitzat, i a un públic i a una afició, que diumenge rere diumenge ha animat i ha donat suport al club vilafranquer. I tot això es transformà en una gran festa.

El diumenge posterior a l'ascens aconseguit dins l'històric camp del Atlètic Balears, el Poliesportiu Municipal d'Es Molí Nou de Vilafranca, es vestí dels colors verd i blanc del Vilafranca. A l'entrada es regalaven gorres amb els colors i l'escut del club vilafranquer brodat, que no es torbaren gaire a exhaurir-se. Les bocines, els xiulets, el tambor i les banderes, feren acte de presència quan sortí el C.F. Vilafranca del túnel de vestidors i passant per entre el passadís que els hi feren els jugadors visitants. El Vilafranca aconseguí la victòria, i ja tan sols es pensava en el xiulet final. A la fi, l'àrbitre xiulà el final del partit i la festa ja començava. Tots els jugadors, el cos tècnic i alguns directius, anaren a parar al fons de la piscina, el cava corregué per tot l'empegat de l'històric camp de futbol, i el refresc estava servit. Tot era disbauxa i alegria. Sens dubte, una festa ben merescuda.

I ara, tots els seguidors ja es demanen: i l'any que ve,

què? Doncs, l'any que ve a Regional Preferent. Cada diumenge es veurà millor futbol, tan de la mà del nostre club o del club visitant; ja que ningú ens negarà que hi ha alguns equips de bona qualitat a la nostra nova divisió. I la plantilla, què? Doncs, segurament, el cos tècnic i la directiva ja deuen estar preparant la propera temporada. Cal canviar alguns jugadors, fitxar-ne alguns de més bons per poder treure l'equip envant i sobretot fer una triadella d'alguns juvenils del nostre planter. Aquest any, l'entrenador Pep Sansó, ha confiat amb tres jugadors juvenils en diversos

partits. Podria ésser i tan de bo sigui realitat, que els tres juvenils; Mateu Català, Antoni Garcia i Jordi Rosselló, pugin al primer equip.

Ningú dubte sobre si el Vilafranca farà una bona temporada l'any que ve. És un segur molt important, el poder comptar a la banqueta amb un entrenador com en Pep Sansó, victorejat dotzenes de vegades pels periòdics i tècnics futbolístics. Però ara per ara, el més important és poder disfrutar del títol de campions de Primera Regional. Enhorabona campions, i l'any que ve a Tercera! Molt d'anys!!! **Foto: Joan J.**

Antoni Garcia, un juvenil que ja mira cap al primer equip

Juvenils: una temporada discreta

En Toni Garcia ha estat l'únic jugador de la darrera època del futbol vilafranquer que fora anar a jugar a cap equip forà, hagi pogut arribar a jugar amb el primer equip meloner. La quinta d'en Toni pot ser que hagi estat la més perjudicada, per aquells anys de sequera de futbolística. Quan el Vilafranca es tornà a posar en actiu en Toni ja era aleví, i així no pogué començar a jugar quan li tocava. Bé, deixem que sigui ell mateix qui ens conti com veu el seu passat com a futbolista, el seu present, però sobre tot, el prometedor futur que li espera al club de tota la seva vida, el C.F. Vilafranca.

En principi quin objectiu t'has marcat, en la teva vida futbolística?

En principi no sé que faré, però com a qualsevol vilafranquer, m'agradaria arribar a jugar amb el primer equip a preferent, i fins i tot a tercera divisió. Si no ho puc aconseguir, jugaré a futbol de penyes.

A quasi tots els hi feim la mateixa pregunta, què trobes de la directiva?

Fins ara pareix que només tenim un equip al Vilafranca. El futbol-base pareix que no existeix, als grans sempre hi ha els directius, en canvi als joves només hi ha el delegat, i perquè són els pares.

De cara al primer equip jo els hi donaria un excel·lent, crec que si se'n cuidaven tan bé del futbol-base com del primer equip, d'aquí a no molt de temps hi haurà un bon equip, i tots vilafranquers.

Ja sabem que sempre has jugat aquí, però has tingut mai ofertes d'altres equips?

Sí, mai me n'han faltades, però sempre he preferit jugar a l'equip del poble. L'any passat en vaig tenir una,

Fitxa tècnica:

Nom:

Toni Garcia Barceló.

Data de naixement:

25-10-77

Demarcació: mig.

Equip favorit:

Reial Mallorca-Madrid.

Jugador favorit:

Laudrup.

Anys dedicats al futbol:

9 anys.

per anar a jugar amb un equip de juvenils, a la categoria de nacional.

És vera que has jugat amb la selecció balear?

Sí, però ja ha plogut dde llavors fins ara, ja fa deu anys. En Jordi Rosselló i jo varem anar a fer les proves amb la selecció al camp de futbol de Felanitx, tots dos vam jugar tot el partit, però quan varem acabar el seleccionador va decidir no comptar amb cap de nosaltres dos.

Quan vas botar damunt el camp el dia que debutares amb el Vilafranca que et vares sentir?

Molts de nervis i emoció, però només quan vaig entrar després ja va estar tot. Crec que vaig fer un bon partit a pesar de tot, només em va fer falta fer un gol. En general l'experiència m'agradà i vaig passar molt de gust jugant.

Jaume Vidal.

#Garcia: "Al primer equip jo els hi donaria un excel·lent, crec que si se'n cuidaven tan bé del futbol base com del primer equip, d'aquí a no molt de temps hi hauria un bon equip, i tots vilafranquers".

Els juvenils han acabat la temporada en la novena posició i sembla un lloc guanyat a pols. L'equip den Llorenç i den Monserrat amb la col·laboració den Sebastià, ha quedat amb un mal gust de boca mal de llevar. Les causes d'aquesta temporada bàsicament discreta, van ser la manca de jugadors durant l'inici de temporada, que foren els millors temps d'esplendor, per llavors arribar a tenir quinze jugadors i no aconseguir un lloc més elevat. També, un equip envoltat per la polèmica, protagonitzada en diversos partits on els incidents foren la tònica general, i una multa per fer malbé el cotxe de l'àrbitre. El jugar en diumenge dematí, sembla ser un punt clau en contra dels vilafranquers, ja que les marxés i la son els guanyen a tots. Tampoc es pot pretendre que tres o quatre jugadors qualificats de bons, intentin salvar un equip.

Quan aquest, sense alguns d'ells, no havien perdut ni un sol punt a ca nostra. No res. Per demostrar qui veritablement ha lluitat fins al darrer minut, han estat els vuit jugadors que tengueren coratge d'anar a jugar el darrer partit. Els altres dormien. I curiosament aquests eren els del inici de temporada. Cal afegir les múltiples lesions que també han rebut aquests jugadors.

Malgrat tot, la novena posició és merescuda. Un equip no pot realitzar un gran partit davant un dels primers classificats i llavors pendre contra un colista. Tot amb tot, enhorabona per participar i suar la camiseta vilafranquera. Però hi ha coses que han de canviar.

Les associacions culturals i esportives que participin en competicions oficials podran viatjar amb un 25% de descompte

Per quart any consecutiu, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear i la companyia IBERIA, Líneas Aéreas de España han signat un conveni que permetrà obtenir fins a un 25% de descompte als grups o equips de les associacions esportives registrades a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports que utilitzin els serveis d'aquesta companyia quan s'hagin de desplaçar a la Península per disputar partits de competició oficial o d'altres esdeveniments esportius.

Per primera vegada, aquest conveni fa extensible el descompte a les associacions culturals que s'hagin de desplaçar a la Península per donar a conèixer la cultura pròpia de les illes Balears.

La companyia IBERIA realitzarà el descompte en tots els trajectes establerts en els itineraris a la Península i afectarà, tant les tarifes dels vols directes com les tarifes punto a punto (descompte a les tarifes de cadascun dels itineraris que formen un vol indirecte), i, a més, és compatible i s'ha de sumar al de resident, d'un 25% en desplaçaments a la Península.

Més de 8000 ciutadans de la nostra Comunitat Autònoma s'han beneficiat d'aquest conveni des que es va signar per primera vegada. L'any passat ho feren 3000.

Per obtenir aquesta rebuixa, hauran de viatjar, com a mínim un grup de deu, format exclusivament per les persones que tinguin la condició de jugadors, tècnics o directius acreditats de l'associació esportiva en qüestió o pels membres de les entitats culturals que ho sol·licitin.

Persones beneficiàries: Ciutadans de les illes Balears, en la condició de jugadors, tècnics i directius acreditats de l'associació esportiva a la qual pertanyen, o pels membres d'entitats culturals que es desplacin a la Península en un esdeveniment de caràcter oficial.

Procediment: 1.- Les persones beneficiàries hauran de presentar, en qualsevol agència de viatges de les illes Balears o a les oficines de la companyia IBERIA, l'imprès

que la Conselleria de Cultura, Educació i Esports distribueix entre els sol·licitants, correctament formalitzat pel president o delegat insular de la federació esportiva corresponent, pel president o director de l'entitat cultural corresponent, o, per la Direcció General d'Esports. 2.- Amb relació a l'expedició dels bitllets per als beneficiaris, el preveu que l'associació esportiva o cultural presentaran a l'agència de viatges de la seva elecció, o a les oficines de bitllets d'IBERIA l'esmentada sol·licitud, la qual ha de contenir la informació següent: Itinerari complet del viatge, punt d'origen i la destinació, nombre de persones, nom dels passatgers, data del viatge i motiu del viatge.

CONDICIONS: La relació de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports amb IBERIA es regirà per les condicions establertes amb caràcter general, pel que fa a les reserves, el titular del transport, a la responsabilitat del transportista i a la presentació a l'embarcament.

Peu de foto: De dreta a esquerra, el director general de Cultura i Esports, Ramon M. Servalls i Batle, el conseller de Cultura Educació i Esports, Bartomeu Rotger i Amengual i el delegat d'IBERIA a les Balears, José Ramón Pérez Fernández, el dia de la signatura del conveni.

La temporada més dolenta dels Cadets

G. Mas.- Els cadets vilafranquers, que enguany han militat a la Segona Regional B, han realitzat la temporada més xareca dels darrers anys. Dels devuit partits que han disputat tan sols n'han guanyat quatre. És a dir, han quedat en la novena posició, quan tan sols hi ha deu equips que hi participen, i han obtingut dotze punts. Això suposa, evidentment, que enguany es perdrà la categoria i que l'any vinent veurem futbol de tercera; cosa que suposa observar un futbol d'una qualitat menys elevada.

Les raons d'aquest desastre són ben evidents i a més, ens hen cansat de pregonar-ho per tot arreu durant aquesta temporada. Amb una plantilla tan ajustada, difícilment es pot planificar una temporada mínimament bé i amb garanties per mantindre la categoria, i si encara li afegim baixes .... és molt mal de fer.

També val a dir que l'estat físic dels jugadors deixa molt que desitjar; no han aconseguit una forma física mínima per aguantar un partit sencer, i això es nota a mesura que passen les jornades. Després del ridícul fet a la Copa President, s'ha fet el mateix paperet magre en aquesta lliga; i això ha de canviar. Per l'any que ve s'han d'arreglar moltes coses. És ben hora. El planter ho necessita.

The Molí News

Naixaments

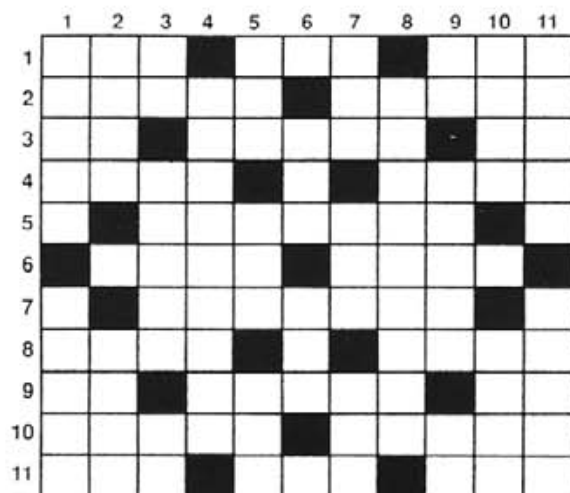

Maria Gari Font, va néixer dia 6 d'abril i és filla d'en Jaume i na Francisca

Jordi Nicolau Morlà, va néixer dia 15 d'abril i és fill d'en Llorenç i na Maria

Encreuat

Horizontals;

1; Fa 75 anys que sortí. Un ministeri. EUA. 2; Ciutat de Màlaga. Descórrer el pany. 3; Llengua Provençal. Girar, voltar. Nota musical. 4; Sou, salari. Així sigui. 5; Que està a punt de morir. 6; Un element químic. Un color. 7; Escriuré, apuntaré. 8; Un entrenador del R. Mallorca d'engany. Capital de Noruega. 9; Símbol del brom. Tros de tela. 999. 10; Joestic fent un tractament. Un tipus de televisió que encara no hi ha a Espanya. 11; Lletra grega. Suc d'oliva. Títol de respecte a França.

Verticals;

1; Conjunt de soldats. Els mariners ho coneixen. 2; Forat per a menjar i parlar. Unes coves. 3; A quin lloc. Militar que es rebel·là contra Primo de Ribera (Fermín) i va ser afusellat. Ruteni. 4; Forma part de les Balears. 5; També con forma part. Un coll de les cartes. Una nimfa. 6; Riu europeu. Qui cuida un nin petit. 7; Una part d'alguns animals. Impost. Aquí. 8; Part de l'armadura que tapava el braç. 9; Ciutat de Mesopotàmia. Cantó, mitjà per a fer paret. Al revés símbol del PLOM. 10; Tractament del rei de França. Una flor. 11; Sorra. Poeta grec.

B.J. Amengual

Es Piló

Son Pere Jaume, un lloc particular. - Encara que no ho pareixi, quan un o una passa per devers Son Pere Jaume ho està fent per un lloc molt particular, en el que darrerament n'hi passen de tots colors. I és que si vos passejau amb un ca o amb un cavallet, per no anomenar altres bestioles, no convé que el deixeu menjar herba d'aquella contrada, donat que fa poc l'esquitxaren i podria ser que s'animaló anigués un parell de dies claret.

Però no tot acaba aquí. Un grup de treballadors de la Mancomunitat feren fa poc més de mig any uns marges, a l'estil "xalet", a la caseta de Son Pere Jaume, segurament pensant que aquella feina que feien en aquella caseta, com també feien els seus homòlegs del Sefobasa arreglant els arbres i arbrets a la finca d'en Gabriel Cañellas, era pel president de la Mancomunitat o el batle de la Vila i pensant que envers de fer-hi una era s'hi havia de fer una piscina. Res, que una vegada aclarida la finalitat d'aquest indret, els operaris de Fodesma hi tornaven esser aquests dies per refer-la de bell nou però ara seguint un estil més propi de les nostres marjades. El conró de Son Pere Jaume ja té un passat més per contar.

Gil i Gil - Bauzà i Bauzà. - A la pàgina 3 podeu llegir el simil que feia un regidor del PP entre el batle de la Vila i el de Marbella.